

Skoler at lægge overdreven Bægt paa de klassiske Sprog. Det vilde bringe samme Spaltning i vor højere Landsdannelse, som vi allerede have gennem den nuværende Uddeling i de lærde Skoler. Men jeg indrømmer, at hvis de Herrer holde saa stift paa Græsten og mene, at den ikke kunde gives op, uden at ikke alene Teologien men saa megen anden Landsvidenskab ramler sammen, og hvis det er den eneste Betingelse, hvorpaa de kunne give Græsten op, at nogle af Statens lærde Skoler væsentlig baseres paa klassiske Sprog, ja saa siger jeg, at jeg vilde ikke have saa meget imod det, idet jeg vil føle mig overbevist om, at til Trods for, hvad det ærede kongevalgte Medlem (Goos) siger, vil Udviklingen meget snart føre derhen, at de klassiske Sprog ikke i den almindelige Bevidsthed ville staa som Betingelse for almindelig Dannelse, og derfor de Skoler, som ere baserede paa disse døde Sprog, vilde dø ud af Mangel paa Tilgang, hvorimod de andre Skoler, der ere baserede, ikke paa Realia, som de Herrer sige, men paa en fornuftig Blanding af Landsvidenskab og Realia, der virkelig giver en fylldig Dannelse, der svarer til Nutidens Krav — og det er jo dog Nutiden, vi leve i, og vi leve ikke i Grækenland eller Rom for saa mange Tusend Aar siden — de Skoler altsaa vilde faa en saadan Tilgang af Disciple, at de meget snart ikke vilde kunne rumme dem, og saa vil den ærede Kultusminister eller i hvert Fald hans Efterfølger komme og sige: Disse Skoler, hvor Eleverne tilbringe den halve Tid med at læse disse 2 døde Sprog, have en saa liden Tilgang, at det er en saa umaadelig Luksus at opretholde dem for Statens Regning; jeg foreslaar altsaa, at vi nedlægge dem og komme tilbage til en mere sand Enhed i Skolen.

Maa jeg blot endnu, fordi jeg tror at være misforstaaet af det ærede Medlem for 11te Kreds (Stühr), gøre opmærksom paa, at det være meget langt fra mig at ville fratende det ærede Medlem og de Herrer af Bispeeraadet overhovedet pædagogisk Indsigt. Det ærede Medlem har i Dag holdt et Foredrag, som i saa mange Henseender har glædet mig, fordi jeg saa fuldt samstemmer med mange af de pædagogiske Betragtninger, han gjorde gældende. Han har efter sin tidligere Udvikling og vel ogsaa ifølge sin Stilling som Bisp aahenbart en Indsigt i Pædagogik og Skolevæsen, som maaste er meget større ikke alene end min, men end mange andres, og det gælder vel ogsaa om hans Kolleger i Bispeeraadet i samme Omfang og maaste i større. Men det har jeg heller ikke sagt et Ord om, jeg har ikke villet

fratende de Herrer Afgang eller Ret til at udtale sig om Skolespørgsmaal. Hvad jeg derimod i Fredags tillod mig at udtale, var, om man vil, en Dabel — hvis man overhovedet kan sætte en saadan Driftighed i Forbindelse med Kirkeeraadet — eller i hvert Fald en Forundring over, at Kirkeeraadet, der som saadant ikke har noget med Skolen at gøre, ukaldet — lad os hufte det — ukaldet udsendte det, som jeg tillod mig at kalde en Vanbulle. Det ærede Medlem for 11te Kreds maa ikke tage dette Udtryk alt for bogstaveligt; jeg er ikke saa bevandret som han i Vanbullen, og jeg er strengt taget maaste ikke berettiget til at kalde det en Vanbulle fra Kirkeeraadet, skønt det er meget højt oppe paa visse Punkter. Men altsaa, det undrer mig, at Kirkeeraadet, som den ærede Kultusminister ikke har betragtet som en Skoleautoritet, han skulde spørge om denne Sag, saa af sig selv er kommet og har — da der er 7 Bisper, kan jeg maaste bruge det Udtryk — givet sit Beshv med i en Skolesag, hvor det ikke er blevet spurgt. Det ærede Kirkeeraad har da ogsaa indledet sin Betænkning med, at der er ingen, der har bedt om dets Mening, men de gøre det i Kraft af et negativt non possumus. Vi kunne ikke tie stille, naar vi se, at Kultusministeren fuldstændig vil tilintetgøre det teologiske Studium. Hvad angaar Hensynet til dette teologiske Studium, som jeg tillod mig at betegne som det ikke pædagogiske Hensyn — thi ved pædagogiske Hensyn maa man dog forstaa de egentlige Skolehensyn, det, der har virkelig Betydning for Skolens Værgning og Undervisning — vil jeg sige, at naar man skal tage Hensyn til, hvordan det stiller sig derefter med Disciplinens Fremgang i Verden, specielt med Hensyn til det teologiske Studium, er det at træffe Hensyn frem, som jeg vel nok har Lov at kalde ikke pædagogiske. Jeg betvivler ikke de Herrer Bispers Egenkab af Pædagoger, jeg betvivler derimod og benægter deres Kompetence til at tale med som Kirkeeraad om Skolesager, saa meget mere, som jeg overhovedet ikke anerkender Kirkeeraadet som Autoritet. Kirkeeraadet sidder ikke en Gang mellem 2 Stole, som den højstærede Kultusminister maaste kommer til at gøre, men det sidder paa Uovlighed, og efter min Mening har Kirkeeraadet slet ikke Ret til at tale med i saadanne Sager. Maaste jeg dog maa faa Lov til at gøre den Bemærkning, at der er en vis Nemesis — siden vi tale saa meget om Græst, har jeg vel Lov at tale om Nemesis — ved, at det Kirkeeraad, den ærede Minister selv har skabt ad provisorisk Vej, her kommer ham paa tværs i hans Skoleplan og nøder ham til at opgive en saa